

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/sledztwa/akty-oskarzenia/17140,323-Akt-oskarzenia-przeciwko-Franciszkowi-W.ht>
ml
02.03.2026, 16:31

323. Akt oskarżenia przeciwko Franciszkowi W.

Prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Rzeszowie w dniu 27 marca 2015 r. skierował do Sądu Rejonowego w Nisku akt oskarżenia przeciwko byłemu szefowi Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Nisku Franciszkowi W., zarzucając mu dopuszczenie się w okresie od 20 sierpnia 1950 r. do 31 października 1951 r., w Nisku, podczas i w związku z urzędowaniem 33 zbrodni komunistycznych, będących jednocześnie zbrodniami przeciwko ludzkości.

Spośród tych zbrodni 14 polegało na przekroczeniu swej władzy poprzez przetrzymywanie w areszcie 14 osób, pomimo braku podstaw faktycznych i prawnych, bez wydanych przez prokuratora, postanowień o tymczasowym aresztowaniu. Osoby te pozbawiono wolności z powodu ich przynależności do świadków Jehowy.

17 kolejnych osób przetrzymywano w areszcie, pomimo braku podstaw faktycznych i prawnych, z powodu przynależności do grup politycznych dążących do odzyskania przez Polskę niepodległości.

W jednym przypadku czyn zarzucony Franciszkowi W. polegał na przekroczeniu swej władzy wspólnie i w porozumieniu z nieustalonymi co do liczby i tożsamości, podległymi mu funkcjonariuszami PUBP w Nisku, poprzez znęcanie się nad przetrzymywanym w areszcie tego urzędu Stanisławem W. Funkcjonariusze PUBP bili pokrzywdzonego pięściami i kawałkami kabli, kopali po całym ciele oraz zmuszali do robienia przysiadów, aż do utraty przytomności. Franciszek W. nie udzielił mu wówczas pomocy, ale kazał umieścić go w piwnicy na węglu. Takie działanie miało zmusić pokrzywdzonego do złożenia zeznań o określonej treści. Stanisław W. był aresztowany z powodu swojej przynależności do grupy politycznej dążącej do uzyskanie przez Polskę niepodległości.

Prokurator zarzuca także oskarżonemu, że nie dopełnił on obowiązku zapewnienia osobom przetrzymywanym w areszcie PUBP w Nisku właściwych warunków pobytu. Aresztowanych umieszczono w pomieszczeniach piwnicznych lub strychowych, nie przystosowanych do przetrzymywania w nich ludzi, często nieoświetlonych, nieogrzewanych i zawilgoconych, w których spać można było tylko na drewnianych pryczach lub betonowej podłodze. Nie było tam także możliwości korzystania z toalety. Ponadto Franciszek W. polecał i zezwalał podległym mu funkcjonariuszom na bicie, kopanie, umieszczanie w karcerze, grożenie biciem i zabójstwem, znieważanie, obrażanie i znęcanie się w inny sposób nad pokrzywdzonymi. Funkcjonariusze mieli zmusić te osoby do złożenia określonych zeznań, w tym przyznania się do popełnienia zarzucanych im czynów.

Czyny zarzucane oskarżonemu zostały zakwalifikowane przez prokuratora jako

przestępstwa opisane w art. 246 kk i 286 § 1 w zw. Z art. 36 kk z 1932 r. oraz art. 248 § 1 kk i 248 § 2 kk w zw. z art. 286 § 1 w zw. z art. 2 ust. 1 oraz art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o IPN-KŚZpNP.

W dniu 16 czerwca 2015 r. Sąd Rejonowy w Nisku wydał postanowienie o umorzeniu postępowania karnego przeciwko Franciszkowi W. na podstawie art. 17 § 1 pkt. 5 – z powodu śmierci oskarżonego.